

scholen

zorgplicht en aansprakelijkheid

de praktijk

COLOFON

Uitgeverij deLex
Postbus 388
1180 AJ Amstelveen

www.delex.nl

Vormgeving: ZEDline, Amsterdam

© 2008 B.M. Poijmans - Stadermann Luiten Advocaten/deLex, Amsterdam

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische vervoerdigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatieverken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg besteed is, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen enkele aansprakelijkheid voor eventuele (druk) fouten en onvolledigheden, noch voor gevolgen hiervan.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means, without the publisher's prior written permission.

HOOFDSTUK I

Uitgangspunten

1.	Inleiding	1
2.	De zorgplicht van een school, ter inleiding	2
3.	Resultaatsverbintenis of inspanningsverplichting?	4
4.	Onderwijsovereenkomst? Wanprestatie of onrechtmatige daad?	5
	4.1 Onderwijsovereenkomst?	5
	4.2 Grondslag aansprakelijkheid?	6
5.	Wie wordt gedagvaard: de school, het bevoegd gezag of het schoolbestuur?	7
	<i>Uitspraak: Schoolbestuur niet de juiste partij om te dagvaarden</i>	8
6.	Wie is aansprakelijk?	8
6.1	De school	9
	6.1.1 Gebrekkige opstal of roerende zaak	9
	6.1.2 Eigen onzorgvuldig handelen van de school	9
	6.1.3 Handelen van hulppersoon, ondergeschikte of niet-ondergeschikte	9
6.2	Het schoolbestuur	13
	<i>Uitspraak: Aansprakelijkheid van een bestuurder</i>	15
6.3	Een leraar/vrijwilliger	16
6.4	Een medeleerling of zijn ouders	16
	6.4.1 Een medeleerling tot 14 jaar	17
	6.4.2 Medeleerlingen van 14 en 15 jaar	18
	6.4.3 Medeleerlingen vanaf 16 jaar	19
	6.4.4 Wetsvoorstel tot verruiming van de aansprakelijkheid van ouders	19
6.5	Een derde	20

HOOFDSTUK II

Het gebouw

1.	Inleiding	21
2.	Risicoaansprakelijkheid vs. schuldaansprakelijkheid	21
3.	Opstallen; art. 6:174 BW	22
3.1	De wettelijke bepaling en de vereisten	22
3.1.1	Bezitter	23
	<i>Uitspraak: Is een universiteit een bedrijf als bedoeld in art. 6:181 BW?</i>	24
3.1.2	Opstal	24
	<i>Uitspraak: Gebrekkig klimrek op schoolplein is een opstal</i>	25
3.1.3	Gebrekkigheid	26
	<i>Uitspraak: Glazen windscherm op terras woning.</i>	
	<i>Kind loopt door de glasplaat</i>	26
	<i>Uitspraak: Glazen afscheidingswand in kerk.</i>	
	<i>Kind loopt door glasplaat</i>	27
3.1.4	Gevaar	28
	<i>Uitspraak: Klimboom een opstal? Een afbrekende tak</i>	28
	<i>Uitspraak: Violist valt door een trapgat van een hooizolder</i>	29
4.	Roerende zaken; art. 6:173 BW	30
4.1	De wettelijke bepaling en de vereisten	30
4.1.1	Bezitter	31
4.1.2	Roerende zaak	31
	<i>Uitspraak: Val van familieschommel</i>	31
4.1.3	Gebrekkigheid	32
	<i>Uitspraak: Scheur in ijsbaan</i>	32
	<i>Uitspraak: Val uit kermisattractie</i>	33
4.1.4	Gevaar en bekendheid	33
	<i>Uitspraak: Stoelen in zwembad</i>	34
	<i>Uitspraak: Gebrekkige basketbaltoren in sporthal</i>	34
4.1.5	Niet voldaan aan de voorwaarden van art. 6:173 BW?	
	Art. 6:162 BW.	35
	<i>Uitspraak: Inzamelen oud papier voor scouting.</i>	
	<i>Val in zeecontainer. Art. 6:162 BW</i>	35

5.	Asbest, een apart verhaal?	37
5.1	Inleiding	37
5.2	Twee vorderingen van oud-leerlingen	38
	<i>Uitspraak: Werken met asbest in de tuinbouwkas van een school</i>	38
	<i>Uitspraak: Asbest in schoolgebouw</i>	38
5.3	Risico's van leerlingen, scholen en verzekeringsmaatschappijen	39
5.4	Grondslag vordering - zorgplicht school?	40
5.5	Verjaring en TNS-regeling	42
5.6	Conclusie zorgplicht school bij asbest	45

HOOFDSTUK III

Ongevallen

1.	Inleiding	47
2.	Onrechtmatige daad	47
2.1	Onrechtmatig handelen of nalaten van een school	48
2.2	Toerekening	49
2.3	Schade	49
2.4	Causaal verband	50
2.5	Relativiteit	50
	<i>Uitspraak: Koffie- en theedienst op een basisschool</i>	51
2.6	Eigen schuld	52
	<i>Uitspraak: 10-jarige jongen repareert een oliereservoir</i>	53
2.7	Bewijs	54
	<i>Uitspraak: Aansprakelijkheid sportschool voor skeelerongeval cursist</i>	55
3.	Onrechtmatigheid	56
3.1	Toezicht	56
3.2	Kelderluik-criteria	58
	<i>Uitspraak: Kelderluik</i>	58
4.	Jurisprudentie scholen in concrete situaties	59
4.1	In de school	59
	<i>Uitspraak: Zitten op tafels</i>	59
	<i>Uitspraak: Papieren pijltje in oog</i>	60
	<i>Uitspraak: Duw in technieklokaal</i>	60
4.2	Op het schoolplein	61
	<i>Uitspraak: Bamboestok in oog</i>	61
	<i>Uitspraak: Pink tussen buitendeur</i>	62
	<i>Uitspraak: Slagballen op schoolplein</i>	63
	<i>Uitspraak: Stoeispel op schoolplein</i>	64

4.3	Schoolgerelateerde activiteiten buiten school(tijd)	65
	<i>Uitspraak: Schoolbus bij zwembad. Ongeval leerling</i>	65
	<i>Uitspraak: Open dag scheikunde</i>	66
	<i>Uitspraak: De bakfiets van school</i>	67
4.4	Bewegingsonderwijs	67
	<i>Uitspraak: Val bij spreidsprong vanaf springplank</i>	67
	<i>Uitspraak: Val bij hoogspringoefening</i>	68
	<i>Uitspraak: Gebruik van matten tijdens gymles.</i>	
	<i>Omkeringregel?</i>	69
	<i>Uitspraak: Balspel vóór aanvang van de gymles</i>	70
	<i>Uitspraak: Val bij hordelopen</i>	71
	<i>Uitspraak: Ongeval bij zaal hockey</i>	72
	<i>Uitspraak: Ongeval met minitrampoline</i>	73
4.5	Schoolzwemmen, sportdag et cetera	74
	<i>Uitspraak: Schoolzwemmen. Ongeval in zwembad</i>	74
	<i>Uitspraak: Ongeval bij zeskamp. Modderbak</i>	75
4.6	Zorgplicht jegens derden?	76
	<i>Uitspraak: Voetballen op schoolplein.</i>	
	<i>Zorgplicht jegens derden?</i>	76
5.	Zorgplicht school	77
5.1	Tijdens schooltijd vs. tijdens tussenschoolse en buitenschoolse opvang	77
5.2	Conclusie zorgplicht school	78
6.	Zorgplicht school, bewegingsonderwijs	81
6.1	Inleiding	81
6.2	Geen 'sport- en spel'situatie	81
6.3	De zorgplicht van een school bij bewegingsonderwijs	82
6.4	De zorgplicht in drie fasen	84
6.4.1	De voorfase	84
6.4.2	De uitvoeringsfase	85
	<i>Uitspraak: De dodensprong. Showsituatie</i>	85
	<i>Uitspraak: Zweefkoprool. Colaasje</i>	86
	<i>Uitspraak: Oefening aan de ringen.</i>	
	<i>Leerling durft eigenlijk niet</i>	87
6.4.3	De nazorg	88
	<i>Uitspraak: Dodensprong. Nazorg</i>	88
6.5	Conclusie zorgplicht school bij bewegingsonderwijs	89

HOOFDSTUK IV

Bijzondere situaties

1.	Inleiding	91
2.	Wettelijke verplichtingen veiligheid	91
3.	Zorgplicht van scholen en aansprakelijkheid voor nalaten	93
3.1	Waargenomen gevaarsituatie	94
3.2	Concreet toezicht / algemeen toezicht	94
3.3	Vorzorgsmaatregelen	95
4.	Pesten	97
4.1	Inleiding	97
4.2	Drie voorbeelden uit de jurisprudentie	98
	<i>Uitspraak: Pesten op basisschool</i>	98
	<i>Uitspraak: Pesten op middelbare school</i>	98
	<i>Uitspraak: Permanent toezicht op gepeste leerling?</i>	99
4.3	Zorgplicht	100
4.3.1	Preventief handelen	101
4.3.2	Ingrijpen	102
5.	Seksueel misbruik	103
5.1	Inleiding	103
5.2	Seksueel misbruik op school, onderscheid in daders	103
5.2.1	Een leraar, een vrijwilliger of een door de school ingeschakelde derde	104
5.2.2	Een medeleerling of een derde	105
	<i>Uitspraak: Seksueel misbruik van een leerling door een oud-leerling</i>	105
6.	Geweld en incidenten	107
6.1	Inleiding	107
6.2	Twee voorbeelden uit de jurisprudentie	107
	<i>Uitspraak: Leerling slachtoffer van bedreiging/geweld</i>	107
	<i>Uitspraak: Geweld in het zwembad. Toezicht door badmeester</i>	108
6.3	Zorgplicht	109
6.3.1	Preventief handelen	109
6.3.2	Ingrijpen	110
7.	Conclusie zorgplicht in bijzondere situaties	110